

Pápež volal astronautom

Dvanásť astronauti nachádzajúci sa v súčasnosti na obežnej dráhe Zeme dnes telefonicky hovorili s pápežom Benediktom XVI. Išlo vôbec o prvé telefonické spojenie hlavy katolíckej cirkvi s ľuďmi v kozme. Benedikt sa s astronautmi spojil z Vatikánu. Na Medzinárodnej vesmírnej stanici (ISS) sa v súčasnosti okrem

iných nachádzajú dvaja Taliani: Roberto Vittori a Paolo Nespoli. Pápež vyjadril obdiv za ich odvahu, disciplínu a oddanosť.

Vyslovil nádej, že sa bude naďalej zlepšovať zdravotný stav Gabrielle Giffordsovej, manželky Marka Kellyho, veliteľa raketoplánu Endeavour. **Plus jeden deň, 23.5.2011**

Len nech to nie som ja

V očakávanom filme o pápežovi sú len tri minúty reality

Z Cannes od našej redaktorky Kristíny Kúdelovej

Režisér Nanni Moretti by po zvolení pápeža len tak netlieskal. Pre neho je to príbeh hodný psychoanalýzy aj drámy.

Prosím, Pane Bože, len nech to nie som ja. V Sixtínskej kaplnke zasadať kardináli a volia pápeža. V tichej modlitbe sa zdôverujú, že sa ním stať nechcú. Čo sa stane s tým, kto získa najviac hlasov? Vo filme Nanniho Morettiho Habemus Papam úzkostne skríkne.

Psychiater vo Vatikáne

Film prišiel súťažiť do Cannes sprevádzaný legendou, že doma v Taliansku vyvolal nahnevané reakcie, medzi nimi aj nepriateľskú výzvu: Bojkotujte ho. Nanni Moretti vraví, že sa tým netreba trápiť, boli to izolované prejavy, nie reprezentatívne názory cirkvi. On sám hovorí, „žiaľ, nie som veriaci“, ale tu sa dá vystačiť aj so striedmym rozumom. Habemus Papam nie je útočný ani urážlivý. Je to veselý film, akurát, že o vážnych starostiach. Moretti považuje vplyv cirkvi v talianskej politike za neprimeraný, v komunikácii s verejnosťou aj vnútri cirkvi cíti manipuláciu. A nepopiera, že si schuti zahrál psychiatera-ateistu, ktorého zavolali do Vatikánu, aby prišiel pápežovi pomôcť. V Taliansku sa teda možno čakalo, že po stavy budú nesympatické, vzťahy medzi nimi choré a neuprimné. Ale to ich musel prekvapiť. Psychiater sa síce spočiatku

divil dlhému zoznamu vecí, na ktoré sa pacienta nedalo spýtať, a že s ním nemohol byť sám. Ale potom sa vo Vatikáne začal cítiť dobre, aj kardináli si ho obľúbili. A pápež zas nie je bezmocný a smiešny muž. Aj vo veľkej úzkosti zostáva dôstojný a šarmantný. Kedysi túžil byť hercom, hlásil sa na akadémiu umení. Po zvolení za pápeža si uvedomuje, že bolo spravodlivé, ak ho vtedy neprijali. Nikdy dobre hrať nevedel.

Načo opakovať škandály

„Vedel som, čo sa od filmu čaká. Keď vznikol, v médiách sa opisovali finančné škandály cirkvi aj škandály s pedofiliou. Ale načo hovoriť o tom, čo už poznáme,“ hovorí Nanni Moretti. „Ja ponúkam svoj Vatikán, svojich kardinálov a svojho pápeža. Na začiatku som síce použil autentické zábery z pohrebu Jána Pavla II., ale to sú jediné tri minúty reality. Potom sa už začína film.“ So svojím pápežom neodkazuje na Benedikta XVI., predsa mu však ponechal ťažobu, ktorú človek cíti, keď do funkcie nastupuje po niekom úspešnom. Moretti si myslí, že pápež by sa nemal trápiť tým, či bude rovnako obľúbený, ale či dokáže byť reformný. „Máme pred sebou veľa nevyhnutných mien,“ hovorí jeho filmový hrdina, keď sa rozhodne prehovoriť. Dav na Námestí svätého Petra tleska a víta jeho slová s nadšením. Ibaže toho muža, ktorý stojí pred ním, vôbec nepozná. A nevie si predstaviť vnútornú drámu, ktorou prechádza, ani zodpovednosť z takej náročnej úlohy. Pre neho je to napríklad nadľudská úloha. **SME 16.5.2011**

Vatikán nariadil

spoluprácu pri vyšetrovaní

Vatikán v mimoriadnom obežníku nariadil všetkým biskupom, aby zabezpečili, že duchovní, podozriví z pedofílie, skončia pred súdom. Svätá stolica tak reagovala na sériu škandálov so zneužívaním detí a mladistvých kňazmi, ktoré výrazne poškodili meno cirkvi. (čtk)

Pravda 17.5.2011

Fil'akovský kostol dostane novú strechu

Na rímsko-katolíckom kostole vo Fil'akove sa obnoví strecha. Kostol, ktorý je spojený s františkánskym kláštorom, bol postavený v 18. storočí. Obnova strechy si vyžiada 140 tisíc eur. Fil'akovčania na obnovu kostola nedávno usporiadali dobročinný koncert, na ktorom sa vyzbieralo 1300 eur. Náklady na výmenu niekoľkotonovej strechy zaplatí z väčšej časti cirkev.

STV 2, 14.5.2011

Reformovaní k Maďarsku

Synoda Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku schválila pripojenie k Maďarskej reformovanej cirkvi. Tá vznikla v roku 2009 ako cirkev, ktorá zjednocuje všetkých reformovaných Maďarov v krajinách bývalého Uhorska (Karpatskej kotline). Ide o cirkev, ktorá je definovaná na etnickom základe a odvoláva sa na jednotu z 19. storočia. Má svoju vlastnú ústavu, štruktúru a členstvo. Z rozhodnutia synody sú sklamaní mnohí veriaci na Slovensku. Podľa údajov zo Štatistického úradu o poslednom sčítaní obyvateľstva v roku 2001 sa hlásilo k slovenskej národnosti 27 970 zo 109 735, čo je viac ako 25 % všetkých reformovaných kresťanov.

**PETER DODEK
Šport, 16.5.2011**

Kto chcel zabiť pápeža? Nevieme to ani po 30 rokoch

Bol atentát na pápeža Jána Pavla II. pred 30 rokmi činom šialeného extrémistu? Alebo ho zosnovala sovietska tajná služba, ktorej sa nepáčila pápežova podpora vtedajšieho disentu vo východnej Európe? Stál za útokom Vatikán? Dôkazmi podložené odpovede na tieto otázky stále neexistujú.

Jasno do veci nevneslo dlhoročné vyšetrovanie, ani minuloročné prepustenie tureckého atentátnika Mehmeta Aliho Agcu (53), ktorý strávil takmer 29 rokov v talianskom a tureckom väzení za tento pokus o vraždu a za ďalšie zločiny. Agca uviedol v minulosti príliš veľa verzií motívu svojho činu, a potom ich často odvolával a tak spochybnil každý svoj ďalší výrok.

V osudný deň, 13. mája 1981, sa pápež ako zvyčajne pri generálnej audiencii na Svätopeterskom námestí, viezol v otvorenom automobile. Vozidlo si pomaly razilo cestu v dave a Ján Pavol II. sa prihovárал jasajúcim ľuďom. Výstrely ho zasiahli v okamihu, keď práve vracal rodičom dieťa, ktoré na chvíľu zdvihol do výšky. Strelcom bol 23-ročný Ali Agca. Štyri guľky uviazli pápežovi v brušnej oblasti, v pravej a ľavej ruke. Chirurgovia ho operovali päť hodín, pri zákroku mu odstránili časť poškodeného čreva.

Po niekoľkotýždňovej rekonvalescencii sprevádzanej vysokými teplotami pápeža operovali znova. Až po dvoch rokoch lekári potvrdili, že Ján Pavol II. bol pri transfúziách krvi infikovaný cytomegalovírusom, ktorý má podobné príznaky ako mononukleóza. Zároveň uviedli, že pápež sa z tejto infekcie úplne zotavil.

Agca, ktorého zatkli ihneď po atentáte, mal pri sebe listok s priznaním, že na pápeža útočil „na protest proti imperialistickej politike ZSSR a USA“. Atentátnika v júli 1981 odsúdili na doživotné väzenie, v júni 2000 mu taliansky prezident Carlo Azeglio Ciampi na pápežovu žiadosť udelil milosť.

Ján Pavol II. pripisoval svoju záchranu Panne Márii Fatimskej. Pápež Agcovi verejne odpustil už tri dni po čine a o dva roky neskôr ho dokonca navštívil v cele.

Bývalý člen tureckej pravicovo-extrémistickej organizácie Siví vlci odletel po omilostení v roku 2000

do Turecka, kde ho opäť uväznili pre vraždu ľavicového novinára Abdího Ipekçioho z roku 1979. Trest smrti za túto vraždu mu medzičasom zmenili na doživotie a neskôr mu ho skrátili. V januári 2006 Agca vyšiel z väzenia, údajne na základe amnestie z roku 2002 a novely trestného zákonníka. Na slobode pobudol len pár dní, lebo súd prepúšťacie rozhodnutie zrušil. Agcu opäť uväznili, na slobodu sa dostal až vlni v januári. Atentátnik, u ktorého lekári v roku 2006 zistili ťažkú poruchu osobnosti a antisociálne správanie, strávil v talianskom a tureckom väzení takmer 29 rokov.

Pozadie činu z mája 1981 nebolo nikdy riadne vysvetlené. Tisíce dokumentov, ktoré zozbierali vyšetrovatelia, neumožnili objasniť, či mal Agca jedného alebo viacerých komplicov. V júni 1997 bolo vyšetrovanie atentátu definitívne zastavené.

„Som Ježiš ... som všemocný,“ vyhlásil Agca v roku 1985. Ku katolíckej viere sa však moslim údajne prihlásil až v roku 2007. Jedným z motívov atentátu, ktoré uviedol, bol náboženský. Agca považoval pápeža za vodcu križiackej výpravy proti islamu a preto ho chcel zneškodniť. Neskôr zasa tvrdil, že si ho najala bulharská tajná služba (v Bulharsku sa Agca údajne pohyboval s falšným pasom v roku 1980). Bulhari vraj konali z poverenia sovietskej tajnej služby KGB, ktorá sa obávala protikomunistických revolt podniknutých pápežovou podporou disentu vo vtedajších satelitoch ZSSR. Nakoniec Agca poprel aj túto verziu. Potom sa objavili indície o účasti východnemeckej tajnej služby Stasi na atentáte, tie sa však tiež nepotvrdili.

Vyšetrovanie v 80. rokoch ukázalo, že Agca bol v kontakte s bulharským občanom Sergejom Antonovom. Toho v roku 1986 pre nedostatok dôkazov oslobodili (zomrel v roku 2007) a súd zbavil viny aj ďalších dvoch Bulharov. Za bulharskou stopu urobil bodku sám pápež počas návštevy Sofie v roku 2002. Vo svojej knihe Pamäť a identita však napísal, že Agca nekonal z vlastných pohnútok.

Pred šiestimi rokmi Agca z väzenia urobil škandalózne vyhlásenie, že „bez pomoci niektorých kňazov a kardinálov by sa útok nikdy nemo-

hol uskutočniť“. A vlni v novembri (už po svojom prepustení) v rozhovore pre tureckú televíziu povedal, že za atentátom stál Vatikán. „Naplánovali to a zorganizovali. Atentát na pápeža si objednal vatikánsky sekretár, kardinál Agostino Casaroli,“ uviedol Agca s tým, že atentátom chcel Vatikán zdiskreditovať východoeurópske tajné služby a oslabiť vlády komunistických štátov. Za akciu vraj zinkasoval 40-tisíc až 50-tisíc dolárov (približne 30 - 35-tisíc eur). Súčasťou objednávky údajne bolo aj to, aby atentátnik nemieril na hlavu alebo srdce, ale do brušnej oblasti. **ČTK, Pravda, 13.5.2011**

Deformovaná cirkev

Ako sa to skončí, keď cirkev podľaľahne zvodom politiky, poznáme aj z vlastných dejín. Táto skúsenosť by nám mala inštinktívne veliť presadzovať odľuku cirkvi od štátu. Napriek tomu, cirkev ako prostriedok na pretláčanie politickej agendy v mnohých prípadoch funguje stále. A nedeje sa tak iba na Slovensku. Pre Maďarsko zohráva v tomto smere dôležitú úlohu Reformovaná cirkev, ktorá je už roky nástrojom veľkomaďarského nacionalizmu. Jeden z jej reprezentantov v Rumunsku, radikálny biskup László Tökés sa vďaka podpore strany Fidesz dostal aj do europarlamentu. Tento kalvín presadzuje maďarskú autonómiu nielen v rodnom Rumunsku ale aj u nás. Možno práve ním sa inšpirovala aj Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku, ktorú z troch štvrtín tvoria slovenskí Maďari. Tá sa chce spojiť s Maďarskou reformovanou cirkvou. Informácie o tom, že táto, čo do početnosti štvrtá najsilnejšia cirkev na Slovensku, hodlá prejsť do náručia väčšieho brata, prenikali na verejnosť už dávno. Mnohé naznačil aj pozdravný list od biskupa Gézu Erdélyiho z Rimavskej Soboty prečítaný na zhromaždení Hnutia 64 žúp. Jej krok presne zapadá do súčasných snáh politickej reprezentácie v Budapešti - zjednocovať maďarský národ bez ohľadu na hranice. Mimochodom Tökés už maďarské občianstvo má.

Marián Repa, Pravda 17.5.2011

Pápež telefonoval na ISS

Pápež Benedikt XVI. diskutoval s astronautmi na vesmírnej stanici. Je to vôbec prvá videokonferencia hlavy katolíckej cirkvi s ľuďmi v kozme v histórii. Benedikt sa s nimi spojil s pomocou Európskej vesmírnej agentúry a americkej NASA.“

Redaktor TV Markíza: „Diskusiu s pápežom vysielala NASA cez internet. Benedikt sa astronómom okrem iného pýtal na problémy Zeme, zmeny v životnom prostredí a na budúcnosť našej planéty.“

Benedikt XVI.: „Tento rozhovor mi dáva šancu vyjadriť obdiv vašej práci. Ako vnímate tam zhora život na Zemi a všetky problémy tu u nás dole. Ako by mohla veda napomôcť mieru.“

Mark Kelly, veliteľ raketoplánu: „Ľudia bojujú pre mnohé príčiny.“

Napríklad na Blízkom východe je to boj o demokraciu, inde zase o energetické zdroje. Tu vo vesmíre využívame solárnu energiu.

Veda a technika nám pomáha tento spôsob pohonu ešte rozširovať a potom o využití na Zemi. Slnko by mohlo znížiť násilie.“

Benedikt XVI.: „Vedci hovoria, že veľký dôraz treba klásť na životné prostredie. Ako vidíte situáciu na Zemi?“

Ronald Garan, astronaut: „Na jednej strane vidíme aká je naša planéta krásna, na druhej strane aká je krehká. Napríklad atmosféra, tá je veľmi tenká, no táto vrstva oddeľuje každú živú bytosť od vákuu.“

Benedikt XVI.: „Máte čas aj na oddych a duchovno? Napríklad na modlitby?“

Roberto Vittori, taliansky astronaut: „Ja sa modlím, zobral som si so sebou aj tento pápežský medailón. Bude sa tu vzňať s nami až do konca misie.“

Redaktor TV Markíza: „Na záver rozhovoru všetkým požehnal a zaželel šťastný návrat na Zem.“

Michael Szatmáry, Markíza, 20.5.2011

Premárnená šanca

Sčítanie ľudu je príležitosťou porovnať nepresné administratívne údaje so skutočnosťou. Nanešťastie, Štatistický úrad vytvoril dotazníky bez komunikácie a kontroly verejnosti. Veľa otázok je formulovaných nešťastne až chybné. Prakticky jediným pozitívom sčítania je zisťovanie obvyklého pobytu. Teda miesta, kde človek trávi najviac času. To často nie je miesto trvalého pobytu a prakticky nikdy prechodného. Odhadujem, že vyše desať percent obyvateľov býva inde ako v oficiálnom mieste svojho trvalého pobytu, čo sčítanie ľudu môže potvrdiť. Trvalý pobyt je okrem doručovania písomností dôležitý napríklad pri výpočte podielových daní pre obce a pri určovaní tabuľkových počtov u obvodných lekárov. Ak sú v štatistikách nepresné počty osôb bývajúcich v danom regióne, dotácie na hromadnú dopravu sú nižšie a čakárne plné. A vzhľadom na rozšírenú neochotu prehlasovať si trvalý pobyt, štatistické údaje nepresné sú. Aj napriek viditeľným výhradám a nepoužiteľným dátam zo sčítania v roku 2001, zostali dve otázky ne-

zmenené: vierovyznanie a národnosť. V oblasti vierovyznania nie je možná napríklad odpoveď typu „kresťanské, bez príslušnosti k cirkvi“. Pri zisťovaní národnosti zasa nepribudla otázka etnicity, ktorá by dala relevantnú odpoveď na otázku veľkosti rómskej populácie. Prečo Štatistický úrad formuláciou otázok nahráva veľkými cirkvám a znižuje rómsku populáciu? Podobne ako pred desiatimi rokmi prebieha sčítanie ľudu aj teraz počas maturít. Maturanti nevedia, ako vyplniť otázku o najvyššom vzdelaní (lebo maturujú zajtra) ani ich ekonomickú aktivitu (lebo strednú školu už skončili a na vysokej ešte nie sú). Samozrejme možnosť „tento týždeň maturujem“ nepribudla. Pri množstve nedostatkov vo formulároch, ktoré boli známe už pred desiatimi rokmi, je záhadou, prečo sa im Štatistický úrad nevyhol. Takto bude hlavným výsledkom sčítania, že 99,4 percenta domácností má mobilný telefón, že tri percentá obyvateľov sú Eskimáci s vierovyznaním Jedi (vďaka aktivitám na sociálnych sieťach), že sedem percent domácností má

Pápež rozohnal rímskych cisterciánov

Pápež Benedikt XVI. dal zavrieť rímsku Baziliku svätého Kríža v Jeruzaleme, ktorú mali v správe cisterciánski mnísi a jej osadenstvo dal rozptýliť do rôznych kláštorov. Dôvodom má byť to, že cisterciáni sa príliš odchyľili od konzervatívneho cirkevného života a podľahli voľnejším mravom. S odvolaním sa na informované vatikánske zdroje o tom informovala agentúra AFP. Oficiálny Vatikán správu nevyvrátil. Cisterciánska komunita v snahe propagovať cirkev v posledných rokoch usporadúvala v bazilike napríklad verejné čítanie z Biblie, ktoré vysielala televízia. Konali sa tam aj koncerty, napríklad pozvala Madonnu, alebo módné seansy. V roku 2008 začala aktivitu v kostole vyšetrovať Kongregácia pre rády zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, ktorá dohliada na slušné správanie cirkevných organizácií. O rok neskôr boli z baziliky vypovedaní opát Simone Fioraso a dvaja jeho blízki spolupracovníci. Tento rok sa rozhodlo o úplnom ukončení danej činnosti s oficiálnym zdôvodnením, že nastal odklon od liturgických aktivít a vznikli ďalšie bližšie nespresnené ťažkosti vo vedení. Kostol bol postavený vo štvrtom storočí ako palácová kaplnka neďaleko rímskeho Lateránu. Podľa tradície sa v ňom uchovávali ostatky Kristovho kríža, ktorý našla svätá Helena v Jeruzaleme. Budova prešla v priebehu storočí mnohými prestavbami. Posledná z polovice 18. storočia jej vtlačila neskoro barokovú podobu. Priamo k nej prilieha cisterciánsky kláštor. **Pravda, 26.5.2011**

spoločnú kuchyňu (lebo si poriadne neprečítali vysvetlivky) a že Rómov je stále 90-tisíc. Jediným použiteľným výsledkom bude zistenie, koľko ľudí býva v zahraničí či mimo miesta svojho trvalého pobytu. Ako používateľ štatistik prosím: vyplňte, prosím, miesto obvyklého pobytu podľa skutočnosti, nie podľa občianskeho preukazu.

**Michal Páleník
SME, 19.5.2011**

„Pri množstve nedostatkov vo formulároch, ktoré boli známe už pred rokmi, je záhadou, prečo sa im úrad nevyhol.“

Čas veľkého zháňania ovečiek

Naliehanie v pastierskom liste sa nepozdáva viacerým katolíckym duchovným.

Podľa hovorca pravoslávnych je zase priznanie sa k svojej cirkvi otázkou života a smrti.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Hoci sa sčítanie ľudu blíži, veľkou bombou zatiaľ nie je. Debata medzi ľuďmi beží najmä v rovine hľadania odpovedí na dilemu, či má štát právo starať sa do súkromných záležitostí občanov a či sa za veľké peniaze nesnaží vymámiť informácie, ktoré vie zistiť z iných zdrojov. Najväčšou témou celého sčítania sa u mnohých stáva jediná kolónka z päťdesiatich dvoch - náboženské vyznanie, teda 23. otázka vo formulári A s názvom údaje o obyvateľovi.

Koľkí budú jedi?

V každom štáte sa vyskytuje množstvo odvážlivcov, ktorí hárok vezmú s humorom a vyplnia v ňom nezmysly. Zákon síce hovorí, že odpovedať na otázky je povinné a to úplne, správne, pravdivo a včas, mnohí si však z toho ťažkú hlavu nerobia. Českých štatistikov pred marcovým sčítaním máťali obavy, či sa naplnia sľuby tisícok ľudí, že ako svoje náboženstvo uvedú jedi, teda rytiersky rád z filmovej ságy Star Wars. Štátu sa to môže nepáčiť, bolo by však vtípne sledovať, ako niekomu dokazuje, že klame, ak tvrdí, že verí trebárs v cirkev svätej tácky. Pozornosť na Slovensku - rovnako ako v roku 2001 - na seba strhla katolícka cirkev, ktorá opäť prišla s pastierskym listom. V ňom sa píše: „Do svojich prosieb cirkiev stále zahŕňa aj tých, ktorí sa azda od nej vzdialili, ktorí azda pochybujú o viere, aj tých, ktorým sa nejakým nešťastím rozpadlo manželstvo a žijú v civilnom, ale cítia, že to nie je v poriadku a možno tým aj veľmi trpia.“

Aj na všetkých týchto cirkvach pamätá, pokladá ich stále za svojich synov a dcéry... Aj títo všetci nech pri sčítaní ľudu zaznačia do príslušnej rubriky, že sú pokrstení, že sú katolíci.“ Cirkev robila aj reklamnú kampaň. Množstvo kňazov ju však podľa vlastných slov ani nezaregistrovalo.

Nie sú to preteky

„Kampane sú smiešne, príslušnosť k cirkvi nie sú preteky. Načo jej ude, ak sa k nej prihlási 80 per-

cent ľudí? To je paródia, skutočných katolíkov je len zlomok. Cirkev by, naopak, mala bojovať, aby sa hlásili len tí, čo žijú duchu Písma, nie každý pokrstený. Koho iného by mali zaujímať pravdivé čísla? A zrazu pasú aj po rozvedených?“ rozčuľuje sa Renáta, ktorú sme oslovili na bratislavskom Námestí SNP. Samu seba označuje za katolíčku. Priezvisko odmieta prezradiť, nechce mať problémy v rodine.

Peter, starší pán, jej slová odmieta. „Je férové priznať, ku ktorej cirkvi sa hlásime. Naši rodičia sa obetovali, dali nás pokrstiť, vychovávali nás v kresťanskom duchu a my to teraz chceme ignorovať? Veď sa na to nepýtajú každý deň, ale raz za desať rokov. Zaprieť vieru je to isté ako zaprieť Krista. Vari sa za ňu hanbíme, že z toho robíme kovbojku? Katolíci sa katolíkom stáva krstom, čo na tom chcete zmeniť?“ Oslovení mladíci na terase podniku v centre sa tvária, že majú v sčítaní jasno. „Ja som Apač, vzývam Manitua, nech mi dokážu, že nie!“ Jeho kolegovia sa zabávajú a riešia, či je lepšie prihlásiť sa k rastafariánom, alebo k jehovistom. „A v ktorých novinách to vlastne bude-me? V Smere?“

Kto neprizná vieru, zaprie Krista?

Myšlienku, že viera je výhradne intímnu vecou každého človeka, a štát do toho nič, ostro napáda hovorca pravoslávnej cirkvi Milan Gerka. „Pre nás je to súčasť priznania sa ku Kristovi. Je škodlivé, ak si niekto myslí, že viera je súkromná záležitosť, že do toho nikoho nič nie je. Každý je povinný prihlásiť sa, iný krok je neospravedliteľný.“ Bojkot a snahy o recesiú v sčítacích hárkoch Gerka označuje „za strašnú vec. Kristus povedal, že kto mňa vyzná, toho aj ja vyznám, kto ma zaprie, toho aj ja zapriem. Ak sa teda niekto prihlási k inej cirkvi ako k svojej, alebo si z toho robí žarty, dokazuje, že nepozná podstatu vlastnej viery“. Hovorca dodáva, že „správny krok v tejto veci, teda prihlásenie sa k svojim je doslova otázkou života aj smrti.“ Podľa neho však pravoslávna cirkev veľké promo nerobila. „Len sme veriacich v chrámoch upozorňovali, že hoci žijeme v konzumnej spoločnosti, je povinnosťou pravoslávneho kresťana prihlásiť sa k cirkvi. Povedali

sme im, aby sa nedali ovplyvniť tými, čo hlásajú falošnú slobodu.“ Okrem ústnych informácií boli k dispozícii informačné letáky, ktoré obsahovali aj výzvu biskupov, aby veriaci uskutocnili svoju mravnú povinnosť. Gerka tému uzatvára poznámkou, že „veriaci sa má hlásiť k svojej cirkvi, nech sa na to pýta ktokoľvek - neznámy na ulici či štát“.

Nechcú neúprimných

Zásadnú kampaň nerobili ani evanjelici. Potvrdil to farár z Veľkého Krtíša Ján Ruman. „Začiatkom roka prišli do cirkevných zborov kalendáriky s touto tematikou. K tomu sme neskôr vyvesili plagáty v kostoloch, ktoré upozorňovali na blížiacu sčítanie ľudu. Žiadna agitácia nebola, nepoužívali sme billboardy ani reklamy v lokálnych médiách, nikoho sme nenahovárali, čo má robiť.“ Ruman pritom nevníma ako problém, že nejaká cirkev chce, aby sa k nej prihlásilo čo najviac veriacich. „Potom však výsledné čísla treba brať s rezervou. Osobne necítim potrebu, aby sa k nám hlásili ľudia, ktorí reálne nepocitujú spolupatričnosť s našou cirkvou.“

Radšej nech je to úprimné. „Evanjelický farár pripomína, že do kampane nešťastne vstúpili aj niektoré médiá. „Diskusia okolo odluky cirkvi od štátu sa často nesie v rovine, že sme akýmsi vredom spoločnosti. Toto videnie potom mení aj pohľad niektorých veriacich. Existuje tu totiž tendencia istých ľudí popierať, že cirkev robí aj užitočné veci. Vzniká tu tak až nezmyselný odpor voči cirkvám ako takým.“ Výsledky sčítania ľudu v otázke náboženského vyznania môžu byť podľa Rumana skreslené aj tým, že nedávno sa otvorila téma odluky cirkvi od štátu. „Spomína sa aj model, že

veriaci by mali svojej cirkvi platiť akúsi finančnú daň. Niektorí tak môžu mať strach uviesť svoje náboženstvo len preto, aby to niekto v budúcnosti nepoužil ako podklad k tomu, že má platiť. Táto obava je neodôvodnená, nevylučujem však, že bude mať istý vplyv na výsledky.“

Uháňanie sa im nepáči

Sčítanie ľudu nie je emotívnou témou ani na religiózne založenej Orave. Potvrdzuje to katolícky kňaz z Rabče Miroslav Lettrich. „V tomto pokračovanie na str. 5

dokončenie zo str. 4

som nezachytil žiadne vzrušenie.“ Hoci na centrálnej úrovni katolícka cirkev vyvíjala kampaň, lokálne sa nelobovalo. „Bol len pastiersky list. Nikoho do ničoho nenútime ani nevesiame bilbord. Na Orave som žiadne nezachytil.“ Lettrich tvrdí, že trend naháňania ovečiek pre sčítanie ľudu je mnohým katolíckym duchovným nepríjemný. „Myslím si, že nezanebateľná časť ich na to reaguje opatrne. Nepáči sa im naliehanie, ktoré trochu cítiť aj z pastierskeho listu. Osobne by som tiež radšej spoznal reálne čísla, než tie tak trochu nasilu získané.“ Kňaz pripomína, že cirkev sa hlási k Druhému vatikánskemu koncilu, ktorý deklaroval rešpektovanie slobody svedomia každého človeka. „Pri sčítaní ľudu mi tento prístup trochu chýba. Nie je dobré, ak by chcel slobodu svedomia niekto potierať, hoci s dobrým úmyslom. Ak bol niekto pokrstený, ale vo viere nevychovávaný, alebo sa dnes nepovažuje za veriaceho katolíka, nie je dôvod vyzývať ho, aby sa prihlásil k viere. Títo ľudia sa musia stať cieľom našej trvalej pastoračnej starostlivosti, nie objektom, ktorý raz za desať rokov vyzveme, aby sa k nám prihlásil.“ Kňaz nepochybuje, že k ich cirkvi by sa mal prihlásiť každý, kto sa cíti katolíkom. Na druhej strane rozumie aj postoj biskupov. „Ich formulácie sú akýmsi obranným postojom na kampane liberálnych médií. Nie som si však istý, či práve toto je najlepšia reakcia na sekularizáciu,“ uzatvára Lettrich. **Karol Sudor, SME, 14.5.2011**

Ak bol niekto pokrstený, ale dnes sa nepovažuje za katolíka, nieje dôvod vyzývať ho, aby sa prihlásil k viere. Miroslav Lettrich, katolícky kňaz

Príbeh známy z Biblie

Najznámejšie sčítanie ľudu je to, ktoré sa dostalo do Nového zákona a malo spôsobiť, že sa Ježiš nenarodil v Nazarete, ale v maštali v Betleheme. „V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta opísať celý svet. Išli preto všetci, aby sa dali zapísať, každý do svojho mesta. Vybral sa teda aj Jozef z Galileje z mesta Nazareta do Judska do mesta Dávidovho, ktoré sa volá Betlehem, pretože bol z domu a z rodu Dávidovho, aby sa dal zapísať so svojou snúbenicou Máriou, ktorá bola v požehnanom stave. Keď tam boli, naplnili sa dni, aby porodila,“ píše sa v Evanjeliu podľa Lukáša.

Ako sa výsledky spracovávali

1890 - Po prvý raz sa začal používať elektrický triediaci systém Hollerith, dovtedy sa všetko robilo ručne.

1921 - Údaje sa hádzu do Powersových diernoštitkových strojov.

1970 - Začína sa éra centrálného spracovania dát na veľkokapacitnom sálovom počítači CDC 3300 (v tom čase najväčšom v ČSSR), ktoré umožnilo triedenie a kombináciu dát.

1980 - Funkciu preberá americký sálový počítač CYBER 180, ktorý patrilo k najvýkonnejším počítačom svojej doby a výrazne skrátil čas potrebný na spracovanie a publikovanie výsledkov zo sčítania.

Cirkvi pri sčítaní ľudu nejde o benefit, ale o slobodnú voľbu

Pred sčítaním ľudu, ktoré dnes odštartovali komisári rozdávaním formulárov, vyzvala katolícka cirkev veriace, aby sa za svoju vieru nehanbili. Kampaň, ktorej súčasťou bol pastiersky list biskupov Slovenska ako aj materiály vkladajú do novin a časopisov, vyvrcholila inštalovaním billboardu, ktorý odkazuje na stránku www.nacocirkev.sk.

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Ľudia majú možnosť vidieť všetko, čo cirkev robí pre človeka od počatia až po smrť príp. v núdzi a v rôznych

štádiách života, aby naozaj videli, že cirkev nie je nejakým parazitom, ale tou aktívnou zložkou spoločnosti.“

Moderátor Rádía VIVA: „Kritické hlasy totiž cirkvi po spustení kampane obvinili z úmyslu nahnať si čo najviac ovečiek. Cirkvi sú však u nás financované najmä zo štátneho rozpočtu a sčítanie, sumu, ktorú dostanú, neovplyvní. Výška štátneho príspevku totiž vychádza podľa súčasnej legislatívy predovšetkým z počtu duchovných.“

Rádio VIVA, 14.5.2011

Anketa

Vyplníte formulár k sčítaniu ľudu a nalepíte aj nálepku so svojim kódom? Neobávate sa zneužitia údajov?

Milan Zemko, historik

Zúčastním sa, lebo ho považujem za zmysluplné. Privítal by som, keby jeho odporcovia začali nabudúce naozaj dobre vyargumentovanú kampaň s predstihom, a nie tak „po slovensky“ bezprostredne pred jeho realizáciou. Zneužitia poskytnutých údajov sa neobávam, lebo nemám čo skrývať a opatrenia Štatistického úradu zaručujúce anonymitu sa mi javia dôveryhodné.

Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska

Formulár som už vyplnil. Myslím si, že údaje, ktoré som poskytol, sú zmapované prostredníctvom iných dostupných dokumentov. Takže nemám problém sa k tomu aj verejne priznať.

Zuzana Szátmáry, publicistka. Nadácia Charty 77

Veľmi sa na tom bavím. Po všetkých tých strašidelných posolstvách na facebooku som si sčítanie otvorila. Hľadala som invazívne otázky a nič. Všetky údaje, ktoré tam sú, si hocikto môže kdekoľvek zistiť, okrem viery a jazyka. Vyhľadajte si rozmiery môjho bytu cez katastrálny portál. Zamestnávateľa? To tiež nie je problém. Okolo toho je toľko krikú?

Pavel Haulík, sociológ, riaditeľ agentúry MVK

Výplním. nalepím. Tie problémy, tak ako sú zveličované, sú až smiešne. Urobil sa z toho obrovský problém kvôli nejakým identifikátorom, ktoré sú problémom len z hľadiska dohľadu, či budú použité len na tie účely, na aké sú určené. Údaje osobné evidujú rôzne úrady a každý z nich budeme podozrievať, že ich zhromažďujú na nejaké iné účely?

Alexander Patkoló, predseda Rómskej iniciatívy Slovenska

Netreba z identifikátora na dotazníku robiť nejakú veľkú tragédiu. Pokiaľ je človek riadnym občanom, neviem, prečo by sa mal báť nejakého zneužitia. Žiaden občan nemôže byť anonymný. Hneď pri narodení sme svojím spôsobom zaregistrovaní. **SME, 23.5.2011**

Čo o nás zistili štatistickí pri poslednom sčítaní v roku 2001 a čo sa podľa odborníkov zmení

Koľko nás žije na Slovensku?
5 379 455

NÁZOR ODBORNÍKA:

Demografický vývoj je celé desaťročie veľmi blízky nule. Ak všetko pôjde podľa predpokladov, celkový počet obyvateľov môže byť o niekoľko tisíc väčší ako v roku 2001.

demograf Boris Vaňo, Výskumné demografické centrum

Počet príslušníkov národnostných menšín:

520 528 Maďarov (9,7%)

89 920 Rómov (1,7%)

44 620 Čechov (0,8%)

24 201 Rusínov (0,4%)

NÁZOR ODBORNÍKA:

Zásadnejšie rozdiely oproti roku 2001 nebudú. Otázkou je, ako sa k sčítaniu postaví rómska populácia. Podľa mňa sa prihlási možno tretina Rómov.

demograf Boris Vaňo, Výskumné demografické centrum

Koľko Rómov žije na Slovensku?

89 920 (1,7%)

NÁZOR ODBORNÍKA:

Rómska menšina sa možno kvôli zlej historickej skúsenosti aj iným dôvodom nehlási. Ide o to, do akej miery prešiel sebauvedomovací proces Rómov. Nepredpokladám, že by sa ich prihlásilo toľko, koľko je ich odhadovaný počet, ale môže byť posun nahor.

sociologička Monika Čambáliková, Sociologický ústav SAV

Zväčšuje sa prudko počet neúplných rodín?

úplné rodiny - 1,2 milióna neúplné rodiny - 250-tisíc*

NÁZOR ODBORNÍKA:

Vývoj rozvodovosti bol ne-

priaznivý, zvyšoval sa, úmrtnosť mužov je stále vyššia ako žien - kvôli tomu bude počet neúplných rodín zvýšený oproti poslednému sčítaniu. Naďalej však zostanú úplné rodiny najpočetnejšou skupinou.

demograf Boris Vaňo, Výskumné demografické centrum

* (v porovnaní s rokom 1991 ich počet stúpol o 30 percent)

Koľko je na Slovensku veriacich ľudí?

bez vyznania - 13 % veriaci - 84 %*

NÁZOR ODBORNÍKA:

Stav zostane nezmenený, dramatický posun nepredpokladám. V kostoloch apelovali pastierskymi listmi na veriacich, aby sa prihlásili ku svojej cirkvi. Myslím si, že ľudia to vypočujú a prihlásia sa. Vyrastá však aj skupina mladých, ktorí nesúhlasia s tým, že na cirkev idú dane, a možno sa neprihlásia.

sociologička Monika Čambáliková, Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied

* (z toho Rímskokatolícka cirkev - 69%, Evanjelická cirkev augsburského vyznania - 7%, Grécko katolícka cirkev 4%)

Stúpa počet rodín s jediným dieťaťom?

priemerný počet členov rodiny - 2,6*

NÁZOR ODBORNÍKA:

Priemerná veľkosť rodiny sa zníži, pozorujeme to už dlhšie obdobie. Myslím si, že tento trend sa zachová, možno trochu aj posilní.

demograf Boris Vaňo, Výskumné demografické centrum

* (v roku 1991 - 2,87 člena)

HN, 20.5.2011

Nehanbime sa za evanjelium

Čomajú spoločné vyrážky, krivé nohy a ožratí členovia rodiny na svadbe?

Hanbíme sa za ne a za nich. K tejto množine hanby hodných vecí a ľudí podľa všetkého pribudlo aj evanjelium. Na jednom bilborde som totiž čítala, aby sme sa zaň nehanbili. Nikdy som sa za evanjelium nehanbila, ale teraz som prvýkrát o tom začala vôbec uvažovať. Hneď vedľa visel iný billboard s dvoma veselými kamošmi z SNS ako fandia našim chlapcom. Aha, tí sa nehanbia. Hanbenie sa za evanjelium vyznieva asi tak absurdne, ako keď by ste sa mali hanbiť za štvrtok, alebo za prvú odbočku doľava. Skrátka mi to v hlave nenašlo odôvodnenie ani logiku. Na plagáte sa amorfný ľud v podobe tieňov skláňa pod dlhočiznými schodmi, na vrchole ktorých sedia najvyšší zvolení cirkevní hodnostári. Kresťan-katolíka sa musí cítiť byť veľmi malý. Taký malý, až by sa za to mohol teoreticky hanbiť. Ale predsa nie za evanjelium! V rámci sčítania ľudu pravdepodobne autorom plagátu išlo hlavne o to, aby sme zaškrtili správnu kolonku v dotazníku. Zvoliť si správne náboženstvo je vážna vec. Preto sa náboženstvá uchádzajú o svojich „klientov“ billboardmi, ktoré visia vedľa billboardov, ktoré sa zas uchádzajú o klientov cestovných kancelárií alebo nákupných centier. Len aby sme sa nepridali k niekomu nesprávnemu! Lebo tí druhí môžu byť napríklad teroristi. Naše križiacke výpravy totiž vôbec neboli teroristickými útokmi, ktoré násilne šírili „náboženský produkt“, ak by to chcel niekto porovnávať. To, že je rozdiel v pojmoch „veriaci“ a „pokrstený“, nie je žiadnou novinkou. Rovnako ako to, že cirkev nie je náboženstvo, že viera nie je organizácia a že svoju príslušnosť každý pozná bez toho, aby čítal billboardy. V súčasnosti nie je populárne porovnávanie a posudzovanie v tejto oblasti, preto by som sa tomu chcela ďalej vyhnúť. Našťastie to nemusí robiť nikto z nás, našťastie má súdenie na starosti Boh. Okrem toho sa nový šéf Al Kajdy volá Sajf al Adel, takže ani ja, ani môj kolega z rádia by sme nemali mať zbytočne husté reči.

Adela Banášová

televízna a rozhlasová moderátorka

HN, 20.5.2011

Boxer proti kondómom

Filipínsky boxer Manny Pacquiao sa v politickom ringu pustil do boja proti kondómom. Desaťnásobný majster sveta sa ako poslanec filipínskeho parlamentu chystá napadnúť návrh zákona, ktorým chce vláda chudobnej kresťanskej krajiny dostať pod kontrolu vysokú pôrodnosť. Sociálne slabším vrstvám obyvateľstva by podľa návrhu mali rozdávať kondómy zdarma. „Boh povedal: Choďte a množte sa. Nepovedal, aby sme mali iba dve alebo tri deti,“ vyhlásil populárny športovec po stretnutí s biskupmi.

Plus jeden deň, 21.5.2011

Návrat cirkvi do Uhorska

Štefan Markuš vedec, veľvyslanec SR v Maďarsku v rokoch 1998 až 2002

Kresťanské cirkvi často zdôrazňujú svoj univerzalizmus, že sa nezakladajú na národnej či jazykovej výlučnosti. Ale predsa existuje výnimka, ktorá sa týka priamo veriacich na Slovensku - Maďarská reformovaná cirkev (MRC). K tomuto rozhodnutiu dospela 22. mája 2009 prijatím novej cirkevnej ústavy. Svojím spôsobom tak predbehla nacionalisticky ladených politikov okolo Viktora Orbána o dva roky. Pred niekoľkými dňami sa v Debrecíne pri príležitosti 2. výročia prijatia tejto ústavy konali slávnostné bohoslužby. Patrónmi osláv sa stali Katalin Schmittová-Makrayová, manželka súčasného prezidenta Maďarska, a biskup Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku László Fazekas. Predsedníctvo generálneho konventu MRC na počesť tohto podujatia uverejnilo vyhlásenie, v ktorom oznámilo: „S vdácným srdcom spomíname na rok 1881, keď sa prvý raz Maďarská reformovaná cirkev zjednotila. Táto jednota sa po desaťročiach roztrhla, my však chceme dedičstvo tejto jednoty obnoviť. Vedomie spolupatričnosti a odhodlanie pokračovať v tom, čo sa začalo pred 130 rokmi, nás v roku 2009 povzbudilo k tomu, aby sme obnovili náš cirkevný život.“ Synoda príslušnej cirkvi na Slovensku pred dvoma rokmi svoje pričlenenie k MRC neodsúhlasila, lebo jej príslušníci slovenskej národnosti (tvoria štvrtinu, 28-tisíc zo 109-tisíc členov) vyjadrili svoje zásadné výhrady. Na zasadnutí 12. až 14. mája 2011 v Chanave však došlo k výraznému názorovému posunu - synoda ratifikačnú listinu schválila. Generálny konvent MRC má o pripojení „slovenskej vetvy“ formálne rozhodnúť v júni v sedemhradskom Temešvári. V čom vidí občan Slovenskej republiky problém? Predovšetkým v dikcii preambuly ústavy, podľa ktorej sa MRC stala úniou všetkých reformovaných cirkví z obdobia historického Uhorska. Jej cieľom je opätovné zjednotenie cirkevného života v Karpatskej kotline, a to podľa štruktúry, aká tam existovala pred rokom 1919. V tomto dokumente sa tiež zakotvuje tzv. zjednocovací princíp na základe maďarskej etnicity a nostalgie po obnove územnej podoby cirkvi, ktoré prevládali v bývalom Uhorskom kráľovstve. Teda v štátno-

-právnym usporiadaní, aké neexistuje už takmer sto rokov. V ústave sa tiež pripomínajú historické krivdy, ktoré reformovaní údajne po zániku kráľovstva pretrpeli. „Cirkev bola násilne roztrhnutá,“ tvrdí sa v texte a jeho autori dodávajú: „Na počiatku 21. storočia je znovuzjednotenie cirkvi uskutočniteľné.“ Argumentujú pritom aj politickými zmenami, lebo veď „maďarskí reformovaní v strednej Európe už žijú v spoločensťve štátov Európskej únie“. Pravda, s výnimkou Podkarpatskej Rusi, Srbska a Chorvátska. Slovensky hovoriaci reformovaní sa môžu cítiť dotknutí najmä 9. paragrafom ústavy, kde sa deklaruje: „Spoločným liturgickým a rokovacím jazykom MRC je maďarčina“, hoci sa umožňuje použiť v „čiasťkových“ (nemaďarských) cirkvách aj iný liturgický a rokovací jazyk. To si však vynucuje zmeny v doteraz platnom cir-

kevnom poriadku. Hrubým zásahom do života slovenských zborov je aj 26. paragraf, podľa ktorého: „Čiasťkové cirkvi si zachovávajú svoju samostatnosť a nezávislosť vo svojej vnútornej organizačnej štruktúre. Výnimkou sú otázky, ktoré sa týkajú spoločnej ústavy alebo spoločných úprav.“ Nezávislosť nemaďarských cirkví združených je teda podriadená spoločnej ústave. Nepochybne, dva slovenské senioráty reformovaných zborov (ondavsko-hornádske a michalovské) budú mať i teologické výhrady, ktoré súvisia so základnou zvesťou kresťanstva. Kresťanská cirkev by sa predsa nikdy nemala organizovať na základe národnej alebo historicky prekonanej územnej integrity.

Ústava zakotvuje zjednotenie na základe maďarskej etnicity a nostalgie po Uhorskom kráľovstve.

Pravda 27.5.2011

V Trnave sú ústredné slávnosti 450. výročia príchodu jezuitov na územie dnešného Slovenska

V Trnave sú ústredné slávnosti 450. výročia príchodu jezuitov na územie dnešného Slovenska. Slávnostnej liturgii tam predsedá arcibiskup Róbert Bezák. Členovia tejto najpočetnejšej mužskej rehole prišli na naše územie v polovici 16. storočia, v roku 1561. Stáli pri zrode dvoch univerzít, v Trnave a Košiciach, a okrem rozvoja vzdelanosti sa pričínili aj o duchovno-kultúrne povznesenie krajiny.

Rádio Slovensko, 22.5.2011

Lepiť a či nelepiť, to je otázka?!

Do diskusie o relevantnosti sčítania obyvateľov, bytov a domov sa zapája aj Matica slovenská, ktorá vyzýva občanov, aby si nevšimli kampaň proti sčítaniu. „V dnešnej informačnej dobe exitujú predsa tisíce spôsobov, ako získať intímne informácie o nás všetkých, existuje však len jeden oficiálny prameň, ako zistiť národnosť či konfesnú príslušnosť obyvateľov so značným dopadom na kvantitu práv národnostných menšín, ale aj cirkví – a tou je práve sčítanie obyvateľstva,“ napísal v stanovisku pre médiá predseda Matice slovenskej Marián Tkáč. Pripomína, že podobné antikampane nepredchádzali ani sčítaniu v susednom Česku. „Zdá sa teda, že môže ísť o organizovanú kampaň s cieľom oslabiť počty Slovákov či napríklad kresťanov,“ nazdáva sa Tkáč. Úrad na ochranu osobných údajov SR minulý týždeň vyhlásil, že prebiehajúce sčítanie nie je anonymné, ako to tvrdia štatistickí. Podľa neho nalepením identifikátora na sčítací formulár alebo jeho použitím pri elektronickom sčítaní, možno sčítací formulár spojiť priamo s konkrétnym človekom. Štatistický úrad SR sa bráni, že ak by ľudia nenalepili identifikátor na formulár, úrad by ich mohol sčítat' duplicitne.

Použitie identifikátora podľa neho lepšie zabezpečuje anonymitu vo vonkajšom prostredí, nie však voči ŠÚ SR, čo ani nikto netvrdil. Okrem iného štatistíci upozorňujú, že zákon o sčítaní bol schválený už pred tromi rokmi a prešiel celým legislatívnym procesom.

Šport, 24.5.2011

Predsedovia na koberčeku Na čo sa využijú údaje zo sčítania

Kým predsedníčka vlády bez námietok vyplnila sčítací hárok a nalepila naň identifikátor, poslanci vládnej SaS si pozvali predsedov Úradu na ochranu osobných údajov a Štatistického úradu na koberček. Mali im vysvetliť zdramatizovanú situáciu ohľadne sčítania.

Predsedovia rozhádaných úradov štatistického a na ochranu osobných údajov sa spolu od minulého piatku ešte osobne nerozprávali. Aj s poslancami sa stretli osobitne.

Ľudmila Benkovičová, predsedníčka Štatistického úradu SR: „Zákon vyžaduje niečo, ja trvám len na tom, aby sa sčítanie ukončilo v zmysle zákona.“

Gyula Veszelei, predseda Úradu na ochranu osobných údajov: „Dá sa urobiť kompromis, nie právny, ale technický a chcem poznamenať, že beží ešte šetrenie.“

Redaktor: „Problémy sčítania sa točia najmä okolo toho, či je anonymné alebo nie, či lepiť identifikátory alebo nie.“

Pozreli sme sa preto na sčítanie spred desiatich rokov. Najväčší rozdiel medzi súčasným sčítaním a tým predošlým je, že teraz sa dá sčítavať aj elektronicky. Preto bolo podľa úradníkov treba vymyslieť spôsob, ako zabrániť tomu, aby jeden človek vyplnil hárok na papieri aj v počítači.

Bývalý predseda Štatistického úradu spomína, že aj pred desiatimi rokmi vznikali otázky ohľadne anonymity. Nebolo ich však toľko veľa ako dnes. No ani vtedy ľudia meno a priezvisko na hárkoch nemuseli vypisovať. Výnimkou boli iba tí, ktorí sčítacie hárky nevyplňali doma.

Peter Mach, bývalý predseda Štatistického úradu SR: „Keď niekto sa

nesčítal v mieste trvalého bydliska, jeho sčítací hárok, na ktorom musel potom uviesť to trvalé bydlisko, tak sa vrátil do miesta trvalého bydliska.“

Redaktor: „Štatistický úrad sa od dnes už nechce vyjadrovať k sčítaniu. Tvrdí, že tak chce upokojiť situáciu.“

Štatistický úrad SR: „Štatistický úrad SR vždy chránil individuálne údaje občanov a nikdy ich neposkytol žiadnej tretej strane. Môže preto opätovne verejne vyhlásiť, že rovnako bude postupovať aj pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2011.“

Redaktor: „Sociológovia vyzývajú ľudí, aby poctivo vypisovali sčítacie formuláre, pretože na základe získaných informácií sa v budúcnosti bude rozhodovať koľko ktorá obec alebo mesto dostane peňazí alebo kde sa postaví nová škola.“

Magdaléna Piscová, riaditeľka Sociologického ústavu SAV: „My napríklad v súčasnosti ani nevieme zodpovedne povedať koľko obyvateľov má Bratislava, v tom zmysle, že koľko ľudí tu býva, koľko ľudí sa tu, prevažne sa tu zdržiava.“

Redaktor: „Údaje budú využívať politici aj úradníci v ďalších desiatich rokoch. Budú ich mať za bernú mincu. No na údaje zo sčítania čakajú napríklad aj predstavitelia menšín. Od množstva ľudí, ktorí sa k nim prihlásia, závisí príspevok, ktorý dostanú. No napríklad cirkvi podľa počtu prihlásených peniaze dostávajú nebudú. Tie dostávajú od množstva duchovných. Podľa riaditeľky Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied, spoľahlivejšie zdroje okrem údajov zo sčítania, nemajú.“

Silvia Pňáčková a Jaroslav Krafka
Markíza, 24.5.2011

Turzovka: Spor o zanedbaný cintorín

Cintorín v Turzovke s vyše 1000 hrobmi je v žalostnom stave. Cez zanedbané pietne miesto si dokonca ľudia skracujú cestu do obchodu a na autobusovú stanicu. Večer sa zasa mení na útočisko popíjajúcej mládeže a bezdomovcov. Na starom cintoríne sa už nepochováva 40 rokov. Nepokosená tráva, odpadky a zanedbaný areál. To je v súčasnosti obraz pietneho miesta. Ľudia ho využívajú najmä ako skratku.

Turzovský magistrát chcel cintorín

premeniť na park a vytvoriť centrálny kríž s menami zosnulých. Údajne má na projekt aj písomný súhlas väčšiny pozostalých, cirkev má na to vlastný pohľad.

Peter Holbička, hovorca Žilinskej diecézy: „Farský úrad v Turzovke má záujem o riešenie a podporiť zámer mesta, avšak navrhuje, aby mesto zafinancovalo premiestnenie pozostalých.“

Kamil Kobolka, zástupca primáto-

Nová socha pápeža Jána Pavla II. sa Vatikánu nepáči

Socha blahoslaveného pápeža Jána Pavla II., ktorú v stredu odhalili pred hlavnou stanicou v Ríme, sa vatikánskym kruhom nepáči. Modernistické dielo je zosnulej hlave katolíckej cirkvi sotva podobné, napísal denník L'Espresso Romano, ktorý tlmočí názory Vatikánu. „Tvár sochy pripomína pápeža len vzdialene a celkové umelecké vyznenie diela zostáva ďaleko za požiadavkami projektu,“ tvrdia noviny. Sochu zo zeleno-striebristého bronzu vytvoril rímsky sochár Oliviero Rainaldi. Postava vysoká 5,5 metra stojí pred stanicou Termini, ktorá bola už krátko po pápežovej smrti premenovaná na jeho počesť na Termini - Giovanni Paolo II. Socha detailnejšie zachytáva len pápežovu hlavu so základnými črtami tváre, celý zvyšok tela je zobrazený ako plášť, ktorý má poskytovať ochranu. Podľa Rainaldiho ide o symboliku duchovného sebaobetovania charizmatického predchodcu terajšieho pápeža Benedikta XVI. Podľa rýchleho internetového prieskumu verejnej mienky 90% opýtaných prijíma názor vatikánskych novín. Podľa kritických poznámok si možno ľahko predstaviť, že „v neformnom otvorenom trupe sa čoskoro ubytuje nejaký bezdomovec“.

Katolícka mládežnícka organizácia Papaboyz požaduje „neodkladné odstránenie znevažujúcej sochy“. Agentúra AP citovala názory niektorých Rimanov, podľa ktorých dokonca bezvlasá pápežova hlava pripomína fašistického diktátora Benita Mussoliniho. „Ako môžu dať pápežovi hlavu fašistu?“ pýta sa 71-ročný Antonio Lamonica. „Dáme na názor ľudí. Ak sa nedokážu so sochou identifikovať, sú prípadné zmeny možné,“ povedal podľa agentúry DPA rímsky starosta Gianni Alemanno v snahe upokojiť verejnosť. Tvár sochy pripomína pápeža len vzdialene.

Pravda, 23.5.2011

ra mesta Turzovka: „Drvivá časť týchto ľudí súhlasila bez nejakých požiadaviek na exhumáciu, na premiestňovanie.“

Redaktor: „Z cintorína tak zrejme park nebude, pretože radnica na požiadavku cirkvi pristúpiť nechce. Slovné spojenie „odpočívaj v pokoji“ na tomto cintoríne vyznieva skôr komicky. Kedy sa problém podarí cirkvi vyriešiť, nie je jasné.“

Peter Revús, STV 1, 22.5.2011

Všetky údaje treba od všetkých

Jozef Chajdiak predseda Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti

Slovo „anonymne“ narušilo chod Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. Negatívny postoj plus neochota odpovedať na niektoré otázky možno vedú občana k tomu, aby odpovedal sčítací formulár bez štítku, prípadne aby ho vôbec neodovzdal. Sčítanie je pritom úplné zisťovanie. Možno ho považovať za úspešné, ak všetci vyplnia hárok a odovzdajú ho spolu s nalepeným štítkom.

Hanba môže prísť

Prívetký počet nesčítaných obyvateľov by vyvolával pochybnosti o účelnosti tohto podujatia a príslušné oznámkovanie Slovenskej republiky vo svete ako neschopnej dostatočne kvalitne uskutočniť sčítanie svojich občanov. A slabšia známka od Európskej únie na základe súčasného stavu nálad obyvateľstva nám reálne hrozí. Hanba môže byť o to väčšia, lebo tohtoročné sčítanie sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu uskutoční prvý raz vo všetkých členských štátoch EÚ naraz v priebehu niekoľkých týždňov. Každý rozumný hospodár konštatuje, že sčítanie je potrebné. Riadiť štát bez čo najpresnejšej znalosti počtu a štruktúry populácie a ďalších skutočností je síce možné, ale je lepšie riadiť so znalosťou výsledkov kvalitného sčítania. To by malo byť základom občianskeho postoja všetkých obyvateľov.

A to by nás malo nútiť k tomu, aby sme sa povzniesli nad niektoré prípadné drobné chyby. Údaje treba zistiť za všetkých obyvateľov. K tomu sa musia v procese zisťovania poznať ich mená. A je jedno, či sú otvorene deklarované menom, alebo nepriamo identifikátorom a čiarovým kódom. Štatistický úrad musí mať možnosť spárovať obyvateľa a jeho sčítací formulár. Technológia úplného zisťovania to vyžaduje a individuálnu ochranu údajov zabezpečuje zákon, ale slovo „anonymne“ sa tu použilo nešťastne.

Po zisťovaní anonymizácia

Po ukončení procesu zisťovania a transformácie zistených údajov do jednotného, jednoznačného a úplného súboru údajov o obyvateľoch nastupuje anonymizácia, teda zo súboru sa vymažú všetky identifikátory obyvateľa. Až v tejto chvíli nastupuje plná neformálna anonymita a neformálny inštitút ochrany individuálnych údajov.

Týka sa to aj otázky číslo 23 o náboženskom vyznaní. Keďže naše cirkevné spoločenstvá dotuje štát, údaje o počte obyvateľov, ktoré sa k nim hlásia, majú bezprostredne praktickú cenu pri ich financovaní. Preto uvažovať o vierovyznaní ako individuálne ochraňovanom údají sa dá, len keď sa zruší financovanie cirkví štátom.

Novinkou sčítania je možnosť elektronického vyplnenia formulára. Tí, čo sú nespokojní s faktom, že sčítací komisár si môže „neformálne“ pozrieť nimi vyplnený dokument, použitím elektronického zisťovania

prakticky likvidujú možnosť „ne-anonymného“ prezerania sčítacích formulárov. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 je drahá akcia uskutočňovaná v európskom priestore. Jedným zo znakov jeho úspešnosti je úplné zistenie všetkých zisťovaných údajov za všetkých obyvateľov. Zistíme ich a nekazme jeho priebeh či výsledky nezmyselnými vyhláseniami a prístupmi. Po ukončení procesu zisťovania a transformácie údajov do jednotného súboru nastupuje anonymizácia, zo súboru sa vymažú všetky identifikátory. **Pravda, 26.5.2011**

Výstava v košickej galérii zaujala verejnosť, ale cirkev ju odsudzuje

Kontroverzné reakcie spôsobila počas Noci múzeí výstava mladého výtvarníka vo Východoslovenskej galérii v Košiciach. Zaujímavo poukázal na sexuálne zneužívanie detí bývalými katolíckymi kňazmi. Diváci ju považujú za silnú, riaditeľka galérie ju vníma ako vhodný spôsob upozornenia na problémy spoločnosti a katolícka cirkev ju odsudzuje. Nahrávala Tonka Dešková: „Mladý umelec na vytvorenie výstavných objektov použil portréty 6 bývalých katolíckych kňazov, ktorí pôsobili v kňazskej službe v 2. polovici minulého storočia. Za dokázané sexuálne zneužívanie boli právoplatne odsúdení.“

Peter Valiska Timečko, autor výstavy: „Túto tému rozoberám už 3. rok, nie konkrétne tieto kauzy pedofilné, ale tému sociálny pascí. Neodsudzujem celú cirkev, poukazujem len na určitú vzorku.“

Redaktorka: „Odsúdení kňazi sa narodili v rozpätí rokov 1927-46 a ani jeden nebol zo Slovenska. O ich dokázaných činoch sa hovorí v sprievodnom texte, ktorý je súčasťou výstavy. Ich portréty autor použil zaujímavým spôsobom.“

Peter Valiska Timečko, autor výstavy: „Sú vlastne vyrobené z materiálu mucholapiek, na ktorých sadá voľne poletujúci hmyz a muchy.“

Redaktorka: „Podľa riaditeľky Východoslovenskej galérie Leny Leškovej je výstava pomyšelným ukazovateľom, ktorý smeruje priamo na vinníkov.“

Lena Lešková, riaditeľka Východoslovenskej galérie: „Autor poukázal na presne tých ľudí, ktorí boli odsúdení, ktoré boli potrestaní, čiže on zobral médiá a preniesol to do výstavy. Ja som pocítovala túto výstavu ako nielen upozorniť na otázku pedofilie, ale poukázať na všetky neduhy, ktoré sa na nás valia z každej strany.“

Redaktorka: „Sociologička Zlatica Bôcová vníma výstavu ako občiansky postoj autora k zverejňovaným prípadom sexuálneho zneužívania detí katolíckymi kňazmi.“

Zlatica Bôcová, sociologička: „Ak cirkev týchto kňazov vylúčila zo svojho streda, tak vlastne zaujala k tomu stanovisko oficiálne. Nehovoriac o tom, že cirkev sa búri, že nejakých kňazov, ktorí sa evidentne dopustili trestného činu niekto spodobil, ale kde sú obeť?“

Redaktorka: „Napriek tomu, že v médiách sa objavili reakcie niektorých cirkevných predstaviteľov, ktorí výstavu jednoznačne odsudzujú, Košická arcidiecéza nám k jej obsahu oficiálne stanovisko neposkytla.“

Jaroslav Fabián, hovorca Košického arcibiskupstva: „My nemáme uzavretú reklamnú zmluvu s danou galériou, aby sme im prezentovali túto výstavu.“

Redaktorka: „Výstava Prase, temná tvár cirkvi, potrvá vo Východoslovenskej galérii v Košiciach až do polovice júna.“ **Rádio Regina, 23.5.2011**